

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ทำไมบวช

สุจินต์ บริหารวนเขตต์

ทำไมบวช

สุจินต์ บริหารวนเขตต์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN: 978-616-8004-07-4

จัดทำโดย

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๗๔/๑ เจริญนคร ๗๘ แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี

กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๔๖๘ ๐๒๓๙

โทรสาร ๐๒ ๘๗๗ ๙๖๙๓

<http://www.dhammahome.com>

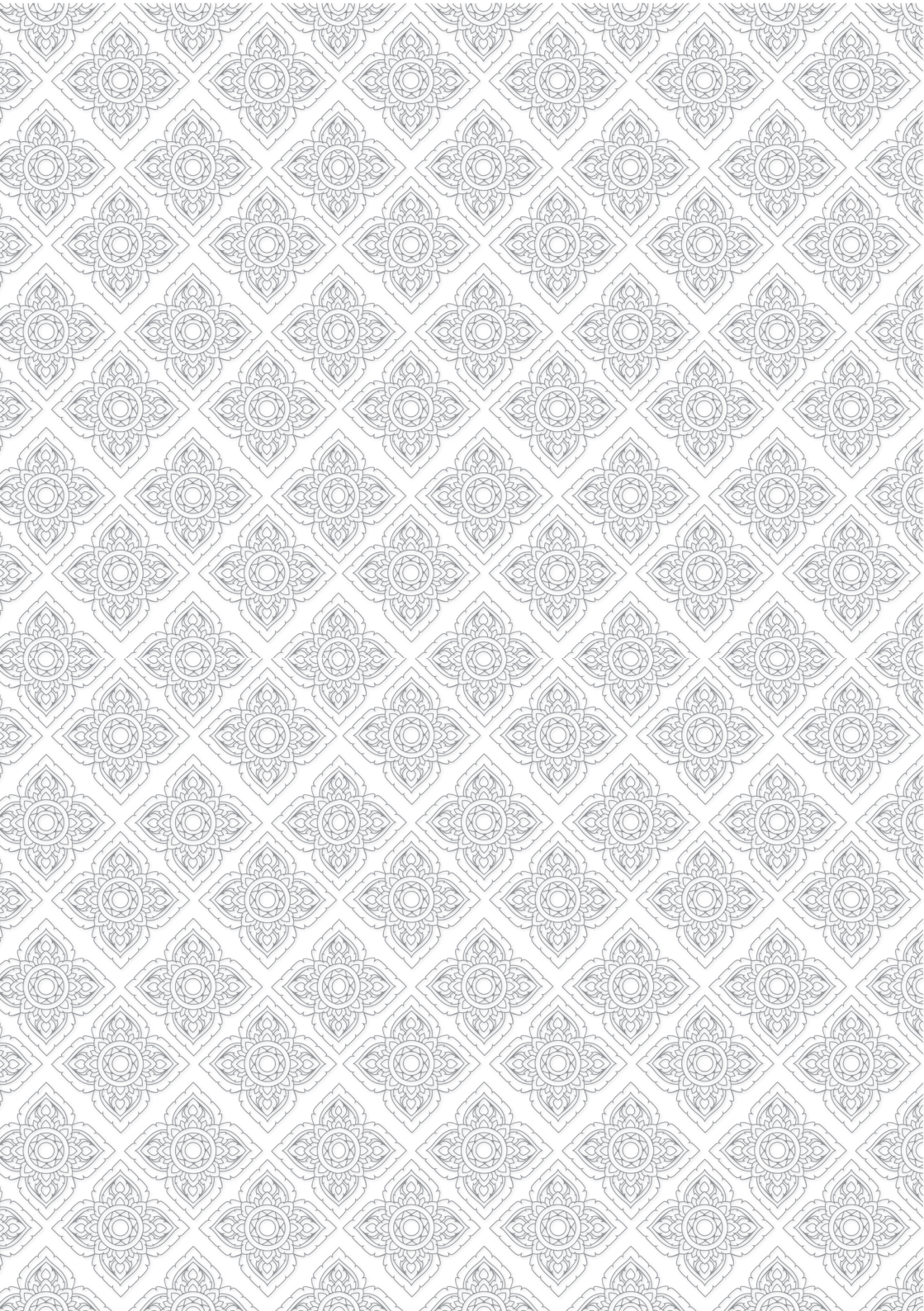
www.dhammahomefellowship.com

E-mail: info@dhammahome.com

ทำไมบวช

สุจินต์ บริหารวนเขตต์

“บทว่า ทุปฺพพชฺช (การบวชเป็นการยาก) ความว่า
ชื่อว่า การละกองแห่งโรคะ น้อยก็ตาม มากก็ตาม และ ละเครื่องญาติ
บวช มอฺบอระ (ถวายเป็นชีวิต) ในศาสนานี้ เป็นการยาก

บทว่า ทุรฺริรมิ ความว่า การที่กุลบุตรแม้บวชแล้วอย่างนั้น
สืบทอดความเป็นไปแห่งชีวิต ด้วยการเที่ยวไปเพื่อการศึกษา (เที่ยวบิณฑบาต)
ยินดียิ่ง ด้วยสามารถแห่งการคุ้มครองคุณคือศีลอันไม่มีประมาณ
และบำเพ็ญข้อปฏิบัติธรรมอันสมควรแก่ธรรมให้บริบูรณ์ เป็นการยาก”

(ธัมมปทัฏฐกถา อรรถกถา ขุททกนิกาย คทาธรรมบท)

“ทองและเงิน ไม่ควรแก่สมณะเชื้อสายพระศากยบุตร
พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ไม่ยินดีทองและเงิน
พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ไม่รับทองและเงิน
พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร มีแก้วและทอง
วางเสียแล้ว ปราศจากทองและเงิน”

(พระวินัยปิฎก จุลวรรค)

ทำไมบวช

สุจินต์ บริหารวนเขตต์

อรรถนพ กราบท่านอาจารย์ บุคคลที่มีคุณสมบัติสมควรจะบวชได้ คืออย่างไร

สุจินต์ ต้องรู้จักว่าบวชคืออะไร เพราะว่าเป็นคฤหัสถ์อยู่ดี ๆ แล้วก็จะบวช เพราะอะไร

อ. เป็นประเพณีนิยมกันไปแล้ว

สุ. เป็นประเพณีที่ไม่เข้าใจพระพุทธศาสนา พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้สัจธรรม ทรงตรัสรู้ว่าการขัดเกลากิเลสดับกิเลสนั้นเป็นเรื่องยากและลึกซึ้ง พระองค์ทรงแสดงความจริงของธรรมทั้งหลายให้ผู้ที่ได้ฟัง พิจารณาเข้าใจ ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องนั้นจะค่อยๆ ละคลายความไม่รู้ซึ่งเป็นมูลเหตุของกิเลสทั้งหลายได้หมดสิ้น

คนที่ไม่เข้าใจธรรม ไม่เห็นกิเลสของตัวเองและไม่ได้สะสมอุปนิสัยในการสละเพศคฤหัสถ์ แล้วบวช นั้น ไม่ใช่ผู้ที่จริงใจและไม่ใช่นักบวช เพราะถามว่าบวชทำไม ถ้าตอบว่าเพราะเหตุนี้ๆ แต่ไม่ใช่เพราะได้เข้าใจพระธรรมและรู้อริยาสัยของตนเองว่าเพื่อศึกษาพระธรรมและขัดเกลากิเลสในเพศภิกษุตามพระธรรมวินัยแล้ว สมควรบวชใหม่ การบวชเป็นภิกษุไม่ใช่เป็นอยู่อย่างสบายให้ผู้คนกราบไหว้ แต่เพราะเป็นผู้ที่เห็นกิเลสและเห็นโทษของกิเลส และรู้ว่าหนทางเดียวที่จะขัดเกลากิเลสก็ด้วยความเข้าใจพระธรรมจึงบวชเพื่อศึกษาธรรมและขัดเกลากิเลสยิ่งกว่าคฤหัสถ์ ฉะนั้น การดำรงชีวิตของคฤหัสถ์และบรรพชิตจึงต่างกันอย่างสิ้นเชิง คฤหัสถ์เห็นโทษของความสนุกสนานใหม่

อ. ก็ไม่ค่อยเห็นเท่าไร

สุ. ไม่ค่อยเห็น ทุกวันก็ยังมีเรื่องสนุก แล้วก็จากเทศกฤหัสถ์ไปสู่เพศบรรพชิต เป็นพระภิกษุที่เว้นทั่วจากเทศกฤหัสถ์ ไม่มีชีวิตความเป็นอยู่อย่าง กฤหัสถ์อีกต่อไป แม้เพียงพูดเพื่อหัวเราะกันเล่น สมควรแก่ภิกษุไหม

อ. ไม่สมควร

สุ. ไม่สมควร แต่ชีวิตกฤหัสถ์ก็หัวเราะกันเล่นได้ พวกเจ้าศากยะทั้งหลาย มีทรัพย์สมบัติมาก มีเครื่องบันเทิงมากมาย เพียบพร้อมด้วยความ รื่นเริงบันเทิง แต่ก็สละได้ เพื่อที่จะขัดเกลากิเลส เป็นอหิงสาจริงๆ ไม่ได้มีใครไปบังคับเลย ฉะนั้น จึงไม่มีการเกณฑ์บวช ไม่มีการ ชักชวนบวช เพราะบวชแล้วทำอย่างกฤหัสถ์ไม่ได้ ต้องศึกษาพระ ธรรมและประพฤติตามพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ด้วยพระองค์เอง คนที่บวชแล้วไม่ศึกษาพระธรรม ไม่ประพฤติตาม พระวินัยได้ไหม

คำป่น ไม่ได้

สุ. มิฉะนั้นจะบวชทำไม บวชแล้วไม่ศึกษาพระธรรมไม่ประพฤติตาม พระวินัยแล้วบวชทำไม

อ. จริงๆ แล้ว ต้องศึกษาพระธรรมก่อนจะบวช

สุ. แน่นนอน เพราะคนที่กล่าวคำว่า “ขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง” นั้น ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เพื่อเข้าใจพระธรรมที่ได้ยินได้ฟังชัดเจน ละเอียดมันคงยิ่งขึ้น ฟังพระธรรมเพียงคำ หรือ สองคำ เท่านั้นไม่พอ ถ้าเพียงแต่ได้ฟังว่า นี่คือพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เท่านั้นไม่พอ เพราะยังไม่รู้พระคุณของพระองค์ว่ามากมายเพียงใด จากการฟังเข้าใจ พระธรรมก็จะรู้ว่าสิ่งซึ่งปรากฏที่เหมือนรู้เหมือนเข้าใจทุกอย่างนั้น

กลับเป็นสิ่งที่ไม่ได้เข้าใจอะไรเลยและเข้าใจผิดด้วย นี่แสดงให้เห็นว่า
ธรรมละเอียดลึกซึ่งมาก ไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย ๆ นอกจากผู้ที่
ได้สะสมความเห็นถูก ความเข้าใจถูก เคยได้ยินได้ฟังมาแล้วมาก
ไม่ว่าบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เข้าใจธรรมอบรมเจริญปัญญา
ขัดเกลากิเลส แม้ไม่บวช ก็สามารถที่จะรู้แจ้งอริยสัจธรรมได้

เพราะฉะนั้น คำถามที่น่าคิดทุกยุคทุกสมัย ก็คือ อย่าเพิ่งไปบวชเลย
ตอบก่อนว่า จะบวชทำไม จะตอบตรงไหม เพราะถ้าไม่ใช่บวชเพื่อ
ศึกษาพระธรรมและประพฤติตามพระวินัยแล้ว ควรบวชไหม

ลองคิดดู ย้อนกลับไปสมัยพุทธกาล พระนครสาวัตถิตอนเข้าตรู
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาต มีพระภิกษุเดินตาม ลองคิด
ภาพดู อากัปกิริยาอาการทั้งหมดตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และ
พระภิกษุทั้งหลาย เป็นศากยบุตร เป็นผู้ขัดเกลากิเลส ด้วยเห็น
คุณประโยชน์ในการประพฤติคล้อยตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มี
การคึกคะนอง หรือทำกิริยาอาการผิดพระวินัย แม้สามเณรซึ่งยัง
ไม่ได้เป็นภิกษุ ก็ยังต้องมีกิริยาอาการคล้อยตามภิกษุ เพราะเป็น
เชื้อสายของพระภิกษุตามพระวินัยบัญญัติ ผู้มีอายุมากแล้ว แต่เป็น
ผู้ตรง บางท่านก็ไม่อุปสมบทเป็นพระภิกษุแต่บวชเป็นสามเณร เพราะรู้
ตนเองว่า แม้จะขัดเกลากิเลสในเพศสามเณรก็แสนยาก เพราะกาย
วาจาต้องประพฤติตามพระภิกษุทุกอย่าง เพียงแต่เมื่อประพฤติผิดจาก
สิกขาบทซึ่งเป็นวินัยของสามเณรก็ไม่เป็นอาบัติตามที่พระภิกษุต้อง
อาบัติทันทีที่ประพฤติผิดพระวินัย

สามเณรก็มีสิกขาบทที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตามเป็นพระวินัยของ
สามเณร และต้องมีเสขียวัตถ์ คือ ความประพฤติทางกาย ทางวาจา
ในชีวิตประจำวัน เหมือนภิกษุทุกประการ ไม่ประพฤติได้ไหม

วิจัย ไม่ได้

สุ. ไม่ได้ ไม่ใช่เมื่อมาเป็นสามเณรแล้ว จะทำอะไรก็ได้ จะสนุกสนานอย่างไรก็ได้ เพราะฉะนั้น ต้องเป็นผู้ที่ตรงและจริงใจ สามเณรก็ไม่มีใครบังคับ ไม่มีใครชักชวน เชื่อเชิญให้บวช เพราะผู้ที่รู้วาทะศาสนานั้นบริสุทธิ์สูงยิ่ง ละเอียดยิ่ง ชัดเกลายิ่ง ต้องรู้ประโยชน์ของพระธรรมวินัยจริง ๆ จึงสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยได้

เมื่อรู้อย่างนี้ คนยุคนั้น ไม่กล้าที่จะชักชวนกันบวชอย่างคนยุคนี้นี้ที่ชักชวนกันไปบวชเป็นร้อย เป็นพัน เป็นหมื่น เป็นแสน เมืองไทยยุคนี้นี้ชักชวนกันไปบวชเป็นร้อย เป็นพัน เป็นหมื่น เป็นแสนเพื่ออะไร เห็นไหมว่า ไม่มีความเคารพในพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวเมืองสาวดี ชาวเมืองเวสาลี เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาต พร้อมด้วยพระภิกษุ มีความเคารพยิ่งในเพศบรรพชิตซึ่งต่างกับเพศคฤหัสถ์ คฤหัสถ์ไม่สามารถที่จะละอาคารบ้านเรือนอย่างบรรพชิตได้ จึงมีศรัทธาที่จะอนุเคราะห์บำรุงพระภิกษุ เพื่อให้ท่านได้ศึกษาธรรม ชัดเกลากิเลสด้วยความเบาสบาย ไม่ต้องเดือดร้อนในการดำรงชีพ ด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น คฤหัสถ์อนุเคราะห์บรรพชิตให้มีที่อยู่ มีอาหาร มียารักษาโรค มีจีวรเครื่องนุ่งห่มพอควร เพียงพอสำหรับบรรพชิต ภิกษุใดต้องการมีชีวิตอย่างคฤหัสถ์ ภิกษุนั้นก็ไม่ใชภิกษุในพระธรรมวินัย

คฤหัสถ์เห็นบรรพชิตแล้วกราบไหว้ด้วยความเคารพในอริยาศัยที่สามารถชัดเกลากิเลสในเพศบรรพชิตได้ ยิ่งเข้าใจพระธรรมวินัยมากเท่าไร ความเคารพในเพศบรรพชิตก็ยิ่งมากเท่านั้น แต่ว่าถ้าไม่ใช่ภิกษุในธรรมวินัย ไม่ใช่ผู้ที่ดำรงพระศาสนา แต่ทำลายคำสอนของ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำผิดทั้งธรรมและวินัยด้วย แล้วคฤหัสถ์จะเคารพในภิกษุอลัชชี ผู้ไม่ละอาย กระนั้นหรือ การบวช ไม่ใช่่ง่าย ไม่ใช่ของเล่น ไม่ใช่ใครก็บวชได้ อย่างที่บวชกันในยุคนี้สมัยนี้ ซึ่งไม่ใช่การบวชตามพระธรรมวินัย การบวชเป็นการสละ ละความติดข้อง ผู้บวชเป็นผู้สงบบจากความติดข้อง แต่ตอนที่บวชเป็นอย่างไร มีการฟ้อนรำรื่นเริงบันเทิงแห่งด้วยมหรสพดนตรีต่าง ๆ และพยายามเพิ่มความวิจิตรพิสดารให้มากขึ้น มีการบวชสามเณรขี่ช้าง ขี่ม้า หรือแม้การอุปสมบทที่ไม่มีในพระธรรมวินัย เช่น ออกจากอุโบสถที่บวชแล้วรับเงินทองจากผู้มาร่วมในการบวชทันที แล้วเราชาวพุทธกำลังทำอะไร เราเป็นผู้ที่ชื่นชมในผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย หรือว่าเป็นผู้ที่เห็นว่าสมควรที่จะให้บุคคลที่ชื่อว่าชาวพุทธได้ตื่นจากการหลับใหล ไม่เข้าใจพระธรรม ไม่ศึกษาพระธรรม เพียงแค่เห็นผู้ที่ครองผ้า ซึ่งใช้คำว่า “กาสาवพัสดุ” ก็ไม่รู้ว่าหมายความว่าอย่างไร

ค. ผ้ากาสาพัสดุ คือ ผ้าย้อมน้ำฝาด

ส. เท่านั้นเอง ใช่ไหม ผ้ากาสาพัสดุ คือ ผ้าย้อมน้ำฝาด แต่ว่าผ้าย้อมน้ำฝาดนี้ ถ้าผู้ที่ครองผ้านั้นไม่มีคุณความดี ก็เหมือนคนที่ใส่ผ้าย้อมน้ำฝาดอื่น ๆ ไม่ได้มีความต่างกันเลย เพราะฉะนั้น ภิกษุต่างกับคฤหัสถ์ที่คุณสมบัติและคุณธรรม ความรู้ความเข้าใจ เห็นประโยชน์ในการขัดเกลากิเลสในเพศที่เหนือกว่าคฤหัสถ์

ด้วยเหตุนี้ ก่อนอื่น คฤหัสถ์ควรที่จะเริ่มเข้าใจถูกต้องว่าพระภิกษุคือใคร มิฉะนั้นแล้ว ก็ไม่มีภิกษุในพระธรรมวินัย ผู้บวชไม่ได้บวช เพราะเข้าใจธรรม แต่มีการเล่นร้องรำทำเพลงให้ทุกคนร่วมกันรื่นเริงดีใจ นั่นเป็นกุศลหรืออกุศล เพราะไม่เข้าใจความจริงว่ากุศลธรรมจะเป็นอกุศลธรรมไม่ได้ ความดีใจด้วยความไม่รู้ ความดีใจด้วยความ

ไม่รู้เป็นกุศลไม่ได้ เพราะฉะนั้น คิดว่าจะไปทำกุศลกันหรือ ใครๆ ที่กำลังดีใจแล้วทำพิธีรีตองเริ่มหรรสพต่างๆ ซี่ข้างบ้าง ซี่ม้าบ้าง คนเห็นก็ดีใจๆ นั้นบุญหรือ เพราะไม่รู้จักบุญ คิดว่าดีใจเป็นบุญ แต่ดีใจอย่างนั้นด้วยความไม่รู้ เป็นอกุศลแน่นอน

อ. เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบวชแทนคุณพ่อแม่ หรือเป็นการบวชเพราะคิดว่าผู้ชายชาวพุทธควรบวช อันนี้เป็นเหตุหนึ่งที่มีการชักชวนกันบวชสักครั้งหนึ่งในชีวิต ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไร

ส. ธรรมเนียมนี้มาแต่ไหน สมัยโน้นมีไหม

ว. ไม่มี

ส. ท่านอนาถปิณฑิกะท่านมีบุตรชายไหม

ว. มี

ส. ท่านให้บุตรท่านบวชหรือเปล่า แม้ตัวท่านเองเป็นพระโสดาบันแล้วก็ไม่บวช ท่านรู้ว่าการบวชเป็นเรื่องสูงยิ่ง ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจพระธรรมและเคารพพระธรรมโดยการศึกษาธรรมขัดเกลากิเลสยิ่งขึ้นตามการสะสมที่จะเป็นเพศคฤหัสถ์หรือเพศบรรพชิต ทุกคนอนุโมทนาผู้ที่เห็นโทษของกิเลสและสะสมมาที่จะสามารถละอาการบ้านเรือน บวชอุทิศชีวิตให้แก่การศึกษาและปฏิบัติขัดเกลากิเลสตามพระธรรมวินัย แต่ไม่ใช่เพราะมีผู้ให้เขาบวชหน้าไฟหรือด้วยเหตุอื่น ๆ แล้วก็น่าแปลกที่ไปอยากให้คนอื่นบวชแต่ตัวเองบวชหรือเปล่า ถ้าตัวเองไม่บวช แล้วทำไมให้คนอื่นบวช

อ. เพราะตัวเองก็คงไม่อยากจะบวช

ส. ก็ตัวเองไม่อยากจะบวช แต่ให้คนอื่นบวช แล้วคนอื่นก็ไม่อยากบวชใช่ไหม แต่เมื่อเขาอยากให้บวชก็บวช นี้อะไรกัน เพราะฉะนั้น

ธรรมเนียมทั้งหมด ลองย้อนไปถึงในครั้งพุทธกาล ธรรมเนียมอย่างนี้มีไหม

อ. ไม่มี

สุ. ไม่มี แล้วธรรมเนียมนี้มาจากไหน มาจากการไม่ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจจริงๆ ว่าผู้ที่บวชต้องเป็นผู้ที่เข้าใจธรรม ตรงและจริงใจ รู้ อริยาศัยของตนเองตามความเป็นจริงว่าสามารถละชีวิตของคฤหัสถ์ได้หมดสิ้นและดำรงเพศบรรพชิตได้ จึงสมควรบวช

อ. เพราะฉะนั้น การบวชในยุคนี้ ส่วนใหญ่ที่เป็นไปตามประเพณี ท่านอาจารย์มีความเห็นอย่างไร

สุ. บวช เพื่อหายโรค คิดดู ด้วยความต้องการหายโรคต่างหาก จึงบวช ไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจพระธรรมแล้วทำไมบวช ไปหาหมอก็ได้เพื่อรักษาโรค รักษาสุขภาพให้ดีๆ แต่ทำไมจึงไปบวชเพื่อหายโรค ไปบวชแล้วไม่หายหรอก โรคก็เลสเพิ่มขึ้น

อ. บางคนบวชเพื่อสะเดาะเคราะห์ อีกอย่างหนึ่ง ก็คือ บวชเพื่อจะได้ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม ควบคู่กันไป เพราะในปัจจุบันนี้ เมื่อบวชแล้วก็ได้เรียนทั้งทางโลกทางธรรม ท่านอาจารย์มีความเห็นอย่างไร

สุ. ทั้งหมดก็คือ บวชด้วยความต้องการ คนที่บวชเพื่อสะเดาะเคราะห์นั้น ไม่รู้ว่าเคราะห์มาจากไหน ต้องมีเหตุให้เกิดเคราะห์ ไม่ว่าจะอะไรที่เกิดขึ้นก็ต้องมีเหตุหรือมีปัจจัยเกื้อกูลสนับสนุนให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น ทำไมไม่เข้าใจในเหตุในผล เพียงแต่เอาว่าเคราะห์ร้ายก็ต้องไปบวชเคราะห์ร้ายมาจากการกระทำที่ไม่ดีหรือเปล่า ถ้าทำดีจะเคราะห์ร้ายหรือ เพราะฉะนั้น เมื่อเคราะห์ร้ายเกิดจากการทำไม่ดี ก็ทำดีเพื่อ

ที่จะได้ไม่ต้องมีเคราะห์ร้ายต่อไป ไม่ดีหรือ เห็นไหมถ้าเป็นเหตุเป็นผลง่ายๆ ธรรมดา ตรงตัว เคราะห์ร้ายมาจากไหน เหตุให้เกิดเคราะห์ร้ายคืออะไร เหตุที่ทำให้เกิดเคราะห์ร้ายนั้น มาจากการกระทำที่ไม่ดี เพราะฉะนั้น ทำความดีจะได้ไม่มีเคราะห์ร้าย แต่สิ่งที่ได้ทำไปแล้วนั้นใครๆ ก็เปลี่ยนไม่ได้ เมื่อมีเคราะห์ร้ายก็แสดงให้เห็นชัดเจนว่าเคราะห์ร้ายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลของการทำไม่ดีที่ได้กระทำไปแล้วนั้น

เคราะห์ร้ายเตือนใจให้รู้ว่า ผลของการกระทำที่ไม่ดีย่อมเป็นอย่างนั้น

- สุ. เมื่อได้ศึกษาธรรมโดยละเอียด จะเห็นความชัดเจนของพระมหากษัตริยาที่ทรงแสดงให้พ้นจากความเข้าใจผิด ความหลงผิด การประพฤติดี แม้แต่การบวชกับการทำดีความประพฤติต่างๆ ที่ถูกต้องดีงาม ขัดเกลากิเลส เหมือนการบวชใหม่ ปวชยะ หรือ ปัพพัชชยะ ก็คือการสละละคลาย ขัดเกลากิเลส เพราะฉะนั้น ขัดเกลากิเลส เมื่อไหร่ก็เหมือนบวชเมื่อนั้น ทำไม่ไม่ทำความดีซึ่งเป็นการขัดเกลากิเลส แต่กลับจะไปบวช โดยไม่รู้ว่าบวชโดยไม่เข้าใจพระธรรมและไม่ประพฤติตามพระวินัยนั้นเป็นบาป เพราะการบวชนั้นต้องสำหรับผู้เข้าใจพระธรรมแล้วต่างหาก ถ้ายังไม่เข้าใจพระธรรมเลย ถามว่าทำไมบวช ก็บอกไม่รู้ คนที่ทำอะไรด้วยความไม่รู้ คิดดู เหมือนคนตาบอดใหม่ ถ้าใช้คำว่าไม่รู้ บวชเพราะอยากบวช แต่ก็ไม่รู้อีกว่าบวชคืออะไร แม้แต่บวชเพราะอยาก ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นบาป

พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเพื่อไม่ให้ตาบอดไม่ให้หลงผิด ไม่ให้เข้าใจผิด พระธรรมที่ทรงแสดงไว้แล้วทุกประการนั้นมีความละเอียดอย่างยิ่งและตรงเหตุตรงผลอย่างยิ่ง

- อ. ในมงคลสูตร กล่าวถึงความเป็นผู้มีสิปปะ คือ ศิลปะ ความรู้ความ

สามารถในวิชาการต่างๆ นั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่บวชเข้าใจว่าต้องศึกษาวิชาทางโลกด้วย

- ส. มงคลสำหรับพระภิกษุหรือสำหรับทุกคน
- อ. สำหรับทุกคน
- ส. เพราะฉะนั้นคุณหัตถ์ควรมีมงคลข้อไหน
- อ. ควรมีมงคลทุกข้อ
- ส. สำหรับบรรพชิตถ้าจะกล่าวถึงสิบแปด คือ ศิลปะความสามารถ ไม่ใช่หลังบวชแล้วไปเรียนวิชาการต่างๆ แต่ก่อนบวชเมื่อยังเป็นคฤหัสถ์ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาการอาชีพต่างๆ เมื่อสละเพศคฤหัสถ์สู่เพศบรรพชิต แต่ความสามารถนั้นยังเป็นประโยชน์ได้ตามพระธรรมวินัย แต่ต้องตามพระธรรมวินัย เพราะเป็นการขัดเกลากิเลส จะไปอาสากวบ้านสร้างบ้านสักหลังได้ไหม
- ว. ไม่ได้
- ส. มีศิลปะ สร้างเก่ง ได้ไหม ตั้งบริษัทก่อสร้างได้ไหม
- อ. ไม่ได้
- ส. เพราะฉะนั้น ก็ต้องพิจารณาว่าคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละเอียดครบถ้วน ตรง ลึกซึ้ง แม้แต่ข้อความใดที่แสดงไว้ในมงคล เป็นมงคลทั้งหมด ไม่เว้นกับใครเลย แต่ในเพศไหน
- อ. ข้อนี้อำคัญ ไม่อย่างนั้นก็ไปเอาพระธรรมมาล้म้างพระวินัย เพราะว่าศึกษาไม่ได้ ไม่เข้าใจ อย่างเช่นในเรื่องมงคลว่าด้วย สิบแปด ดังนั้นในบรรดาสิบแปดทั้งหลาย ศิลปะทั้งหลาย ความรู้ทั้งหลาย ความเข้าใจพระธรรมวินัยก็เป็นความรู้ที่สูงสุดอยู่แล้ว

เพราะฉะนั้น การบวชเพื่อที่จะมีการศึกษาทางโลกควบคู่ไปด้วย ก็ไม่
เป็นการบวชตามพระธรรมวินัยเช่นกัน

สุ. แล้วจะเอาเวลาที่ไหนศึกษาพระธรรมวินัย

อ. เพราะมันแต่ศึกษาทางโลก

สุ. แล้วก็บวชมาเพื่ออะไร

อ. เพื่อให้สถาบันการศึกษารับรอง

สุ. ทำไมต้องการการรับรองจากสถาบันการศึกษา สละแล้วไม่ใช่หรือ

อ. สักแล้วจะได้มาเทียบวุฒิ

สุ. เพราะฉะนั้น ก็บวชเพื่อสัก ไม่ใช่บวชเพื่อที่จะศึกษาพระธรรมวินัย
ขัดเกลากิเลส แต่บวชเพื่อประโยชน์ของตนเอง บาบไหม

อ. จึงไม่ใช่เป็นการบวชตามพระธรรมวินัย แล้วก็มีความเสียหาย มีโทษ
ด้วย

สุ. เพราะฉะนั้น ก็อย่าชักชวนกันบวชเพราะเป็นบาป แต่ต้องเข้าใจ
ให้ถูกต้องว่า บวชเพื่ออุทิศชีวิตศึกษาพระธรรมและขัดเกลากิเลส
ตามพระวินัยบัญญัติ

อ. อีกประเด็นหนึ่ง การบวชตามการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งก็จะเป็นตาม
วาระ หรือตามโอกาสของทางวัดบ้าง หรือตามหน่วยงานภาครัฐ
ภาคเอกชน หรือเพื่อที่จะไปปฏิบัติธรรมกัน หรือเพื่อที่จะอุทิศคุณ
ความดีให้กับบุคคลต่างๆ เพราะคิดว่าการทำอย่างนั้นเป็นการสืบทอด
พระศาสนา ซึ่งก็เป็นเรื่องที่น่าจะสนทนากันให้เข้าใจถูกต้อง มิฉะนั้น
ก็จะชักชวนกันระดมกันมาบวชเป็นจำนวนมากๆ เป็นร้อย เป็นพัน
เป็นหมื่น เป็นแสน หรือบางแห่งเป้าหมายสูงสุดก็เป็นล้าน

- ส. เพียงข้อที่ว่ามาบวชเพื่อร่วมกันทำความดีนั้น ถ้ามารู้สึกแล้วเข้าใจธรรมใหม่ เมื่อไม่เข้าใจแล้วเป็นความดีได้หรือ ความดีอะไร
- อ. วัตถุประสงค์ก็ไม่ใช่
- ส. ตั้งแต่คิดจะบวช บวชทำไม บวชเพราะเหตุนั้น เหตุนี้ ไม่ใช่จุดประสงค์ ไม่ใช่การขัดเกลากิเลส ไม่ใช่ภิกษุในธรรมวินัย
- อ. กราบเรียนตรง ๆ ว่า การเกณฑ์กันมาบวชเป็นการดูหมิ่นการบวช เป็นการไม่เคารพยำเกรงพระศาสดาอย่างไร
- ส. เป็นบาป เพราะไม่เข้าใจว่าบวชคืออะไร บวชแล้วทำทุกอย่างด้วยความไม่รู้ ไม่เข้าใจธรรม บุญหรือบาป
- อ. แล้วก็ไม่ใช่แค่เพียงหนึ่งบุคคล ยังเกณฑ์กันมาเป็นสิบ เป็นร้อย เป็นหมื่น เป็นแสน
- ส. เพราะฉะนั้น คนที่ไปบวชโดยไม่รู้ว่าเป็นเพื่อศึกษาธรรมและขัดเกลากิเลสตามพระธรรมวินัย ก็บาป คนที่ชักชวนคนอื่นไปบวชโดยที่เขาไม่ได้เข้าใจพระธรรมวินัย ก็ต้องเป็นบาปด้วยทั้งหมด
- อ. ก็ไม่เป็นการเคารพยำเกรงในพระศาสดาเลย เพราะเห็นการบวชเป็นเรื่องสบายๆ มาบวชกันแล้วก็ดูว่าดี
- ส. ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องตรงและจริงใจ ถ้ามารู้สึกทำไม ตอบไม่ได้ ควรบวชใหม่
- ว. ไม่ควรบวช
- ส. ตอบว่าบวชเพื่อที่จะได้อุทิศส่วนกุศล ควรบวชใหม่
- ว. ก็ไม่ควรบวช

- ส. ยังไม่ได้ทำความดีอะไรเลย แล้วจะอุทิศอะไรให้ใครได้อย่างไร และระหว่างบวช ก็ไม่ได้ทำความดีตามที่ภิกษุ หรือ สามเณรต้องทำตามพระธรรมวินัย
- อ. เพราะฉะนั้น การที่จะอุทิศส่วนกุศล ซึ่งก็บอกอยู่แล้วว่าอุทิศส่วนที่เป็นกุศล จึงต้องเป็นกุศลเป็นคุณความดีจริงๆ จึงจะอุทิศให้คนอื่นได้
- ส. ตามความจริง ที่กระทำกันอยู่เวลาบวชต้องเสียเงินเสียทองไหม
- อ. เสีย
- ส. ผิดตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว และเมื่อบวชแล้วทำอะไร
- อ. ถ้าไม่ได้มีการศึกษาพระธรรมวินัย ก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร
- ส. ก็เปล่าประโยชน์ เหมือนละลายในแม่น้ำไปหมด ไม่มีอะไรเหลือเลย นอกจากบาป เพราะบวชแล้วก็รู้ว่าธรรมคืออะไร และยังไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยด้วย เป็นโทษอย่างยิ่งและเสียประโยชน์อย่างยิ่งด้วย เพราะเสียเงินเสียทองกันไปโดยไร้ประโยชน์
- อ. อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการบวช ก็คืออาจจะเป็นผู้ที่ได้ยินได้ฟังพระธรรมวินัยบ้างแล้ว และดูเหมือนเป็นผู้มีศรัทธาที่อยากจะก้าวหน้าในทางธรรมยิ่งขึ้น เพราะเห็นว่าอยู่ในเพศคฤหัสถ์เป็นเพศคับแคบด้วยอกุศล เพราะฉะนั้น จึงบวชเป็นพระภิกษุอย่างนี้ ท่านอาจารย์จะมีความเห็นอย่างไร
- ส. ยังไม่บวชได้ไหม เพื่อที่จะทดลองว่ามันคงจริงๆ หรือเปล่า ศรัทธาจริงๆ หรือเปล่า เข้าใจจริงๆ หรือเปล่า เพราะว่าไม่มีใครห้ามใครว่าให้คนนั้นคนนี้รักษาศีลเพียงเท่านั้นข้อเท่านั้นข้อ แต่ละหนึ่งคนจะขัดเกลากิเลสด้วยการรักษาศีลได้ด้วยใจจริงตามความเป็นจริงจะเป็นก็ข้อก็ได้ ๕ ข้อก็ได้ เมื่อศึกษาพระวินัยและเสขิยวัตร คือ ความประพฤติหรือ

กิจกรรมายาทที่ต้งามที่จะต้องศึกษาและน้อมประพฤติปฏิบัติตาม จะเห็นได้ว่าคฤหัสถ์ก็สามารถจะมีศีลได้เกิน ๕ ข้อ ฉะนั้น แทนที่ ใครๆ ก็ได้จะไปบวช รู้ใจตัวเอง เข้าใจตัวเองให้ดีๆ ก่อน เพราะบวช แล้วต้องรักษาศีลตามที่ทรงบัญญัติไว้ ๒๒๗ ข้อ ลองทำดูสิว่าทำได้ ไหม ถ้าไม่ใช่อหิยาศัยจริงๆ ก็ทำไม่ได้ จึงไม่ควรที่จะบวช

อ. อันนี้ขอแย้งนิดหนึ่ง เพราะมีบางคนที่รู้จัก เขาไม่รับประทานอาหาร หลังเที่ยงมาเป็นปกติหลายปี เขาก็เลยคิดว่าเขาสามารถและเหมาะสม ที่จะไปบวช แล้วทุกวันนี้เขาก็ไปบวชแล้ว เพราะว่าเขาสามารถที่จะ ไม่รับประทานอาหารหลังเที่ยง เป็นต้น

สุ. แล้วเข้าใจพระธรรมหรือเปล่า

อ. เขากว่าเขาสนใจแล้วจึงได้ไปบวช จะได้มีเวลาศึกษาธรรมให้มาก

สุ. แล้วบวชแล้วเข้าใจหรือเปล่า

อ. อันนั้นก็เป็นส่วนบุคคล

สุ. เพราะฉะนั้น ถ้าบวชแล้วไม่เข้าใจพระธรรม คิดแต่เพียงว่า ไม่รับ ประทานอาหารหลังเวลาเที่ยงแล้วก็บวชได้เท่านั้นเองหรือ บวชทำไม คนที่เขาเป็นอย่างนั้นตั้งเยอะแยะไปแต่เขาก็ไม่ได้ต้องการจะบวช เพราะบวชเพื่อศึกษาพระธรรมเป็นอันดับแรก เพราะว่าถ้าไม่ศึกษา พระธรรมเพื่อขัดเกลากิเลสแล้วบวชทำไม จะรักษาพระวินัยเพื่ออะไร ถ้าไม่ใช่เพื่อเข้าใจความละเอียดของพระธรรมซึ่งเป็นปัจจัยละคลาย กิเลสให้น้อยลงได้

อ. เพราะฉะนั้น การบวชที่อยากบวช เพราะเข้าใจว่าเป็นศรัทธา ก็ยัง ไม่ใช่เป็นการบวชตามธรรมวินัย

สุ. ศรัทธาต้องเป็นกุศล ถ้าไม่รู้และอยากบวช เป็นศรัทธาได้ไหม

ว. ไม่ได้

สุ. ไม่รู้แล้วบวชแล้วบอกว่าเป็นศรัทธา เป็นไปไม่ได้เลย เพราะไม่รู้เป็นอกุศล และอยากบวชก็เป็นอกุศลทั้งสองอย่าง คือ เพราะไม่รู้แล้วก็อยากด้วย ฉะนั้น จึงไม่ใช่ศรัทธา

อ. กราบเรียนท่านอาจารย์ว่า การบวชที่ไม่เป็นตามพระธรรมวินัยที่แพร่หลายกันมากในขณะนี้ตามที่เราได้สนทนากัน จะเสียหายต่อพระศาสนาและชาติบ้านเมืองอย่างไรบ้าง

สุ. พระศาสนาจะดำรงอยู่ได้ ก็เมื่อมีผู้ที่เข้าใจพระธรรม ผู้ที่บวชเป็นพระภิกษุที่จะเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัยได้นั้นจะต้องประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย มิฉะนั้นแล้วก็ทำลายพระศาสนา ไม่ว่าจะเป็นโดยประการใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเหตุว่า ไม่เข้าใจธรรม แล้วจะบวชทำไม เมื่อบวชโดยไม่เข้าใจธรรมจึงทำลายคำสอนของพระบรมศาสดา เมื่อไม่เข้าใจธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็กล่าวคำซึ่งไม่ใช่ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พูดเอง สอนเองทุกอย่าง ตามความคิดของตัวเองที่ตรงกันข้ามกับพระธรรมวินัย เพราะฉะนั้น จึงเป็นโทษอย่างยิ่ง เช่น สำนักปฏิบัติวิปัสสนา ทำลายพระศาสนาแน่นอน เพราะเหตุว่าเมื่อไม่ศึกษาธรรม ไม่เข้าใจธรรม ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ด้วยความเห็นผิด คิดว่าพระพุทธศาสนาว่าง่ายมาก ผู้นั้นไม่ใช่ผู้ที่เป็นพุทธบริษัท เพราะเหตุว่าพุทธบริษัทนั้น แม้แต่ธรรมคำเดียวของพระองค์ ก็ต้องศึกษาให้สอดคล้องกันจึงจะสามารถเข้าใจได้ตามลำดับการเจริญขึ้นของปัญญา เช่นขณะนี้พูดถึงเห็น ทุกคนคิดว่าเห็นเป็นธรรมดาๆ แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ว่าเห็นไม่ใช่เรา เห็นเป็นสิ่งที่มิจริง คือ เป็นธรรมซึ่งเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เพียงเท่านั้นง่ายหรือที่จะรู้ และถ้าไม่ควรรู้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสไว้ทำไม

เพราะเห็นทุกวัน ไม่รู้ทุกวัน แล้วก็ไม่รู้ด้วยว่ามีผู้ที่ตรัสรู้ความจริง เพราะได้อบรมเจริญปัญญาถึงระดับขั้นที่สามารถรู้ความจริงประจักษ์แจ้งสภาพธรรมที่พระองค์ได้ทรงแสดงไว้แล้วได้ ผู้ที่เข้าใจความละเอียดลึกซึ้งของธรรมเท่านั้นจึงสมควรที่จะขัดเกลากิเลสได้ตามเพศซึ่งแล้วแต่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือเป็นบรรพชิต แต่ต้องเข้าใจพระธรรม เพราะพระธรรมเป็นวินัย นำกิเลสออก เพราะรู้ความจริงว่าธรรมทั้งหลายไม่ใช่เรา

ทั้งหมดเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ถ้าไม่มีความรู้ความเข้าใจพระธรรมที่ถูกต้อง พระศาสนาก็อันตรายาน ใครก็ตามที่ไม่เข้าใจพระธรรม พระธรรมก็อันตรายานแล้วจากคนนั้น ไม่ต้องไปคอยถึงกีฬานปี ขณะใดที่ไม่รู้ไม่เข้าใจพระธรรม พระธรรมก็อันตรายานแล้วจากคนนั้น เพราะฉะนั้น พระศาสนาจะดำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อมีความรู้ความเข้าใจในพระธรรมอย่างถูกต้อง บวชแล้วไม่ศึกษาพระธรรม ไม่รักษาวินัยแล้วจะบวชทำไม เพราะฉะนั้น คำตอบก็คือ ถ้าไม่ศึกษาพระธรรมและไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ก็บวชทำลายพระศาสนา ผู้ที่ไม่ศึกษาไม่เข้าใจพระธรรมแล้วบวช ผู้นั้นลักขโมยเพศบรรพชิต เป็นการบวชปลอมๆ ไม่ใช่เป็นการบวชด้วยความเคารพในพระบรมศาสดา

ในครั้งนั้น พุทธบริษัทมี ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แต่ในครั้งนี้ ด้วยพระพุทธานุญาตที่ไม่ประสงค์ให้สตรีบวช เพราะจะทำให้พระศาสนาตั้งมั่นคงได้ไม่นาน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติพระวินัยสำหรับภิกษุณีไว้มาก เพื่อที่จะให้ภิกษุณีค่อยๆ สูญไปตามกาลเวลาที่ไม่ใช่กาลสมัยที่สตรีจะรู้แจ้งธรรมดับกิเลสถึงความเป็นพระอรหันต์ได้ ด้วยเหตุนี้ ในสมัยนี้พุทธบริษัทจึงมีเพียง ๓ คือ ภิกษุ

อุบาสก อุบาสิกา คฤหัสถ์ใดที่ไม่เข้าใจธรรม ไม่ใช่พุทธบริษัท ผู้ที่ไม่เข้าใจธรรมแต่หลงผิดสำคัญว่าตนเป็นพุทธบริษัท ก็ทำสิ่งที่เป็นการทำลายพระศาสนา เช่น เกณฑ์คนมาบวช ตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ปฏิบัติวิปัสสนา ฯลฯ ซึ่งเป็นโทษมากเพราะทำลายพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การรู้แจ้งอริยสัจธรรม รู้ได้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ผู้ที่สะสมศรัทธามาแล้วที่จะบรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์ในครั้งพุทธกาลมีมาก เป็นกาลสมบัติ เป็นสมัยรุ่งเรืองที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงพระธรรมแก่พุทธบริษัททั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ผู้มีปัญญารอบรู้ในพระธรรมคำสอนที่พระองค์ได้ตรัสไว้ดีแล้ว แต่เมื่อกาลสมัยล่วงมา ซึ่งเราคงไม่ย้อนไปถึงสมัยพันปีแรก ใครอยู่ที่ไหนได้ฟังพระธรรม สะสมความเข้าใจมากน้อยเท่าไรต่าง ๆ กันไปตามกาลเวลาที่ล่วงไป จนถึง ณ บัดนี้ ซึ่งก็แสดงให้เห็นความห่างไกลของพระธรรมวินัย ในสมัยพุทธกาลมาจนกระทั่งถึงสมัยนี้ นานพอที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่พระพุทธศาสนาไม่ได้ดำรงอยู่ตามที่ควรจะรุ่งเรือง เหมือนสมัยก่อน เพราะเหตุว่าขาดการเข้าใจธรรม แม้แต่การบวช ก็บวชอย่างผิด ๆ คือบวชเพื่ออย่างนั้น บวชเพื่ออย่างนี้ แต่ไม่ใช่บวชเพื่อที่จะศึกษาธรรม เพื่อขัดเกลาจิตใจ ฉะนั้นการบวชที่ไม่ใช่ด้วยความเคารพในพระศาสนา ไม่ใช่การบวชเพื่อศึกษาพระธรรม และประพฤติดุปฏิบัติขัดเกลาจิตใจตามธรรมวินัย การบวชเพื่อเหตุอื่น ๆ ทั้งหมด เป็นการทำลายพระศาสนา และอีกไม่นาน ถ้าเป็นอย่างนี้ทั้งเมือง ทั้งโลก พระพุทธศาสนาจะอยู่ได้อย่างไร พระพุทธศาสนาไม่ได้อยู่ที่พุทธบริษัทหนึ่งพุทธบริษัทใด แม้ไม่มีภิกษุ ก็ยังมีคฤหัสถ์ที่เข้าใจธรรมและรู้แจ้งอริยสัจธรรมดับกิเลส ได้จนถึงความเป็นพระอรหันต์เมื่อใด จึงบวชเป็นภิกษุ ฉะนั้นเพศ

ภิกษุจึงเป็นเพศของความเป็นพระอรหันต์ และอีกประการหนึ่ง พันปี
ที่ ๑ ยังมีพระอรหันต์ผู้ถึงพร้อมด้วยคุณวิเศษ ปฏิสัมภีทา อภิญญาต่างๆ
แสดงให้เห็นว่า ในหนึ่งพันปีหลังการปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แล้ว พระธรรมวินัยยังมั่นคงอยู่ได้ด้วยพุทธบริษัทที่ถึงความเป็น
พระอรหันต์ที่ทรงคุณวิเศษ

ในพันปีที่ ๒ ก็ยังมีพระอรหันต์ แต่เป็นผู้ไม่ทรงคุณวิเศษเช่นในพันปีแรก
พันปีที่ ๓ คือ ยุคนี้ เป็นนัยหรือแปลว่า ไม่มีพระอรหันต์ ความห่างไกล
จากความเข้าใจพระธรรมตามกาลเวลาที่ล่วงไปนั้น จึงมีผู้ที่รู้แจ้ง
อริยสัจธรรมได้สูงสุดถึงความเป็นพระอนาคามีบุคคลเท่านั้น ไม่ถึง
ความเป็นพระอรหันต์ ซึ่งความเป็นพระอนาคามีบุคคลนั้นเป็นได้ทั้ง
คฤหัสถ์และบรรพชิต แต่ถ้าไม่มีความเข้าใจพระธรรมวินัยเลย พระศาสนา
ก็ดำรงอยู่ต่อไปได้ไม่ถึง ๕,๐๐๐ ปี ต่อเมื่อมีผู้ที่ได้เข้าใจพระธรรม
ศึกษาพระธรรม ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย พระศาสนาจึงจะ
ดำรงอยู่ต่อไปได้

อ. เพราะฉะนั้น ในประเด็นที่ว่า เมื่อเข้าใจพระธรรมแล้ว เป็นคฤหัสถ์
ก็สามารถอภรณ์เจริญปัญญาได้สูงสุดถึงความเป็นพระอนาคามีแสดง
ว่าไม่ต้องบวชเป็นเพศภิกษุก็เป็นพระอนาคามีได้ ฉะนั้น เพศภิกษุจึง
เป็นเพศของพระอรหันต์

สุ. ก่อนอื่น ยังไม่ต้องบวชเป็นคนดีก่อนได้ไหม ทั้งประเทศไม่ต้องบวช
แต่ทั้งประเทศมีคนดีได้ไหม การเป็นภิกษุยาก ไม่ใช่ง่ายเลย ต้องเป็น
อยู่ตามพระธรรมวินัยอย่างมั่นคง เพราะฉะนั้น การละคลายขัดเกลา
กิเลสเป็นคนดีขึ้นได้นั้น ต้องมาจากการเข้าใจธรรม ถ้าขาดการเข้าใจ
ธรรม ก็เป็นคนดีได้ แต่ดีไม่มากพอที่จะถึงกับดับกิเลสได้ เพราะเป็น
คนดีได้ตามที่สะสมมา

การบวชสมัยนี้ บวชโดยไม่รู้ไม่เข้าใจว่าการบวชเป็นการสละ ปวชะ หรือ ปัพพัชชะ นั้น เป็นการสละเพศคฤหัสถ์ทั้งหมดทุกอย่าง จะมี ภาย วาจาอย่างคฤหัสถ์อีกต่อไปไม่ได้ ทุกคนมีกิเลสมาก แต่ก็ควร เป็นคฤหัสถ์ที่ดีก่อน ดีขึ้น ดีขึ้น ดีขึ้น ด้วยการศึกษาศรัทธา ขัดเกลา กิเลส ไม่ทำลายพระศาสนาด้วยความไม่รู้และไม่เข้าใจธรรม พระ ศาสนาก็จะดำรงอยู่ต่อไปได้

แต่ถ้าไม่มีการศึกษาศรัทธา ไม่เข้าใจธรรม ก็บวชโดยไม่รู้ว่าบวชทำไม จะบวชเพราะเหตุนี้บ้าง จะบวชเพราะเหตุนี้บ้าง แต่ไม่ใช่บวชเพื่อที่ จะศึกษาศรัทธาเลย อยากจะให้ประเทศไทยเป็นอย่างนี้หรือ ก็เป็น เรื่องที่น่าคิด มีคนติ โดยไม่จำเป็นต้องมีพระภิกษุที่เลว ไม่ประพฤติ ปฏิบัติตามพระธรรม แล้วยังทำลายพระศาสนาโดยไม่ศึกษาพระธรรม และไม่รักษาพระวินัยด้วย

อ. ต้องเป็นเรื่องจริง เรื่องตรง

สุ. ต้องตรง

อ. จึงจะแก้ปัญหาได้

สุ. ไม่ใช่หลอกกันว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพระพุทธศาสนารุ่งเรือง กว่าประเทศอื่น ตรงไหนที่รุ่งเรือง พิธีกรรมต่างๆ ทำลายพระศาสนา ทั้งนั้น เพราะนำมาซึ่งความติดข้องซึ่งเป็นต้นเหตุของทุจริตต่าง ๆ ทุกวงการ

อ. สิ่งที่ถูกต้องในการที่จะปลูกฝัง ความเข้าใจธรรมหรือใช้คำว่าจริยธรรม ก็ตามแก่เยาวชน ควรจะออกมาในกิจกรรมหรือในรูปแบบใดที่จะเป็น ประโยชน์ได้บ้าง ท่านอาจารย์จะมีคำแนะนำอะไรตรงนี้

สุ. พระนครสาวตถิมีเด็กไหม

อ. มี

ส. ไปบวชกันหรือเปล่า

อ. ก็ไม่ได้ถูกเกณฑ์ไปบวชเลย

ส. ทั้ง ๆ ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์อยู่ ก็ไม่มีใคร
เกณฑ์ลูก เกณฑ์หลาน ไปฝึกฝนไปอบรมขัดเกลากิเลสโดยการบวช
ฝึกฝนอบรมได้โดยไม่ต้องบวชสิ ทำไมจะต้องไปบวช ไปบวชทำไม
เมื่อยังไม่เข้าใจพระธรรม

ด้วยเหตุนี้ถ้าใครคิดถึงเยาวชน ก็ให้เยาวชนมีความเห็นที่ถูกต้อง ไม่ใช่
เอาสิ่งที่ผิด ๆ ไปให้ลูกหลาน เรามีโรงเรียนสอนหลักสูตรวิชาการต่างๆ
พอโรงเรียนปิดแล้วลูกหลานจะทำอะไร พ่อแม่ส่วนใหญ่ก็แล้วแต่
ความพอใจของลูกหลาน เขาอาจจะพอใจตามแบบของเขา ไปเล่น
ดนตรี ไปว่ายน้ำ ไปเรียนพิเศษอะไรก็แล้วแต่ แต่อย่างไรก็ตาม
ถ้าห่วงถึงความเป็นคนดีข้างหน้าของเยาวชน แทนที่จะไปบวช ก็
แนะนำให้ทำสิ่งที่ได้ใหม่ แทนการบวช

ในสมัยก่อนเรามีลูกเสือ ยุวนารี ทำอะไรกันบ้าง แต่ละยุคสมัยก็
เปลี่ยนไป กาลสมัย สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนไป ด้วยเหตุนี้ สมัยนี้มี
“ค่ายใจดีทำดี” ดีใหม่ เพราะว่าชัดเจนกว่า “ค่ายคุณธรรม” ซึ่งก็ต้อง
มานั่งอธิบายกันอีกว่า ธรรมคืออะไร คุณธรรมคืออะไร สำหรับ
คนไทยเข้าใจภาษาไทยชัดเจนกว่าภาษาอื่น ถ้ามี “ค่ายใจดีทำดี”
เด็กก็จะได้เรียนรู้ว่าใจดีเป็นอย่างไร ใจไม่ดี เป็นอย่างไร สอนให้เขา
เข้าใจถูกต้องว่าอะไรดี อะไรไม่ดี และให้เขาทำดีทุกอย่าง ช่วยทำ
อะไรก็ได้ ช่วยชวานาปลูกข้าว ช่วยขุดบ่อ ช่วยถมถนน เป็นการ
ได้แรงงานที่ดี และเป็นการฝึกหัดที่ดีด้วย ทั้งความอดทน ทั้งความ

เสียสละ ทั้งการที่จะมีชีวิตที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ก็ค่อยๆ สอนให้เขาเป็นคนดีโดยไม่ต้องไปบวช ซึ่งไปบวชแล้วทำอะไร สามเณรที่บวชภาคฤดูร้อนทำอะไรกันบ้าง บุกป่าฝ่าดง ทำอะไร ไปหัดทุกข์ยาก หรือ ทุกข์ยากจริงๆ ไม่ใช่ต้องไปอยู่ในป่าฝ่าดง ชีวิตจริงๆ นี่แหละ ทุกข์ยาก แต่ว่าสามารถที่จะเป็นคนดีฟันฝ่าความทุกข์ยากด้วยความประพฤติกุศลความเข้าใจที่ถูกต้อง มั่นคงในคุณความดี ดีกว่าไหม คือสอนให้เขาเข้าใจดี ชั่วว่าเป็นอย่างไร เป็นทางให้เขาได้เรียนรู้ชีวิตจริง ซึ่งเป็นธรรม โดยไม่ต้องใช้หลักสูตรยากๆ เอาเขาไปสวดมนต์ เมื่อไม่เข้าใจพระธรรมซึ่งเป็นภาษาบาลี การสวดมนต์ก็เป็นการพูดคำที่ไม่รู้จัก ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็ก ลองถามดู สวดมนต์คืออะไร รู้ไหมว่าทุกคำนั้นหมายความว่าอะไร บางคนก็เอาคำบาลีมาหลอกให้สวดด้วยซ้ำไป ซึ่งคนสวดไม่รู้ ก็หลงสวดตาม มีใช้ไหมคุณคำปัน

ค. มี

ส. แล้วนั่นหรือประโยชน์ การพูดคำที่ไม่รู้จักไม่ใช่ประโยชน์ ให้เขาสวดเสียเวลา ไม่ว่าจะสวดครึ่งวันหรือหนึ่งชั่วโมง หรือทั้งวันหรือทั้งคืนก็ไม่ได้เข้าใจธรรมอะไรเลย แต่การให้เขาเข้าใจถูกแต่ละคำ ก็จะทำให้รู้ค่าของคำที่ทำให้เข้าใจความจริง การเข้าใจความจริงของธรรมเป็นความดี เมื่อเป็นจิตใจที่ดี ก็ย่อมจะคิดดีพูดดีและทำดีด้วย

อ. ท่านอาจารย์ มีความรู้สักอย่างไรบ้างกับการที่กำลังจะแก้ปัญหาที่ยากที่สุด ก็คือทำให้ความรู้ ความเข้าใจที่จะทำให้นักให้สังคมชาวพุทธเข้าใจสิ่งที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยซึ่งท่านอาจารย์ก็ได้มุ่งมั่นกระทำประโยชน์นี้มานานกว่า ๖๐ กว่าปี ท่านอาจารย์มีความรู้สักอย่างไรบ้าง กับการแก้ปัญหา ที่ยากยิ่งก็คือการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องกับสังคมชาวพุทธ

สุ.

จะแก้ปัญหามิได้เลย ถ้าไม่จริงใจและไม่ตรง เพราะฉะนั้น ใครก็ตาม คิดจะแก้สิ่งที่ผิด ก็ต้องเป็นผู้ที่ตรงและจริงใจด้วย ไม่ใช่แค่ คิดว่าจะแก้ แต่ไม่มีความเข้าใจ แล้วจะแก้ได้อย่างไร เพราะฉะนั้นจะแก้ความไม่รู้ และพฤติกรรมทั้งหลายซึ่งเกิดจากความไม่รู้ ก็ต้องมาจากการรู้จริงๆ ว่าพระธรรมคืออะไร พระวินัยคืออะไร ภิกษุคืออะไร สามเณรคือใคร คฤหัสถ์เป็นใคร พุทธบริษัทเป็นใคร ต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง มิฉะนั้นก็คิดว่าตัวเองได้บำรุงพระศาสนา ช่วยกันบำรุงพระศาสนา แต่เมื่อเป็นไปด้วยความไม่รู้และไม่ตรงตามพระธรรมวินัย ก็คือช่วย กันทำลายพระศาสนา

เพราะฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่พุทธบริษัทจะต้องเป็นผู้ที่มีความเคารพ ในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์ ซึ่งต้องเข้าใจ ธรรมขัดเกลากิเลสจนรู้แจ้งอริยสัจธรรมในขณะนี้จึงจะดับกิเลสได้ เพราะเหตุว่า กิเลสนั้นไม่ใช่จะขัดเกลาละคลายให้หมดสิ้นไปได้ง่ายๆ เลย กิเลสจะพาไปสู่กิเลส แต่ปัญญาจะพาออกจากกิเลส เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีปัญญาแล้ว อะไรๆ ก็ไม่สามารถที่จะนำออกจากกิเลสได้ ด้วยเหตุนี้ “กิเลสจะแก้กิเลส เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้” แต่ต้องเป็น ธรรมฝ่ายดี โดยเฉพาะ คือ ต้องเป็นความเข้าใจธรรมความจริงของ ทุกสิ่งจนถูกต้องจึงจะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างถูกต้องขึ้นได้ เพราะฉะนั้น แก้ไขทุกปัญหานั้นต้องด้วยปัญญาความเห็นความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ใช่แก้โดยวิธีอื่น ๆ ซึ่งเป็นกิเลส พยายามแก้ไปเถอะมากมาย สักเท่าไรก็แก้ปัญหาวัยกิเลสไม่ได้

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์โดยย่อของมูลนิธิฯ คือ ศึกษาและปฏิบัติธรรม เผยแพร่พระธรรมตามแนวพระไตรปิฎก จัดพิมพ์เอกสารประกอบการศึกษาพระไตรปิฎก เผยแพร่เป็นสาธารณกุศล

คณะกรรมการบริหาร

ประธานกรรมการ	นางสาวสุจินต์ บริหารวนเขตต์
รองประธานกรรมการ	นางสาวดวงเดือน บาร์มีธรรม
กรรมการ	นางสงวน สุจริตกุล พลเอก สพรัง กัลยาณมิตร นาวาอากาศตรี เกื้อกุล แสนทอง หม่อมบงกชปริยา ยุคล นาย จรรย์ ภักดีธนากุล
กรรมการและเหรัญญิก	นางสาวประภัสสร เทตระกุล
กรรมการและเลขานุการ	พลตรี ดร. วีระ พลวัฒน์

ท่านที่ประสงค์จะพิมพ์หนังสือของมูลนิธิฯ
เพื่อเป็นธรรมบรรณาการในการกุศล หรือมีศรัทธาจะสมทบทุนมูลนิธิฯ
และสนใจเป็นสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ.
โปรดติดต่อมูลนิธิฯ หรือกรรมการของมูลนิธิฯ
สำนักงาน: ๑๗๔/๑ เจริญนคร ๗๘ แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี

กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๖๘ ๐๒๓๙
โทรสาร ๐ ๒๘๗๗ ๙๖๙๓
<http://www.dhammadhome.com>
E-mail: info@dhammadhome.com

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ.
มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา
www.dhammadhomefellowship.com
โทรศัพท์ ๐๘ ๑๘๓๒๐๕๗๗

รายการเผยแพร่พระธรรมทางสถานีวิทยุฯ
โดย มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

จังหวัด	สถานี	ความถี่	เวลา	วัน
กรุงเทพฯ ฯ	อสมท.	๑๔๙๔	๐๔.๐๐ น.	ทุกวัน
	รัฐสภา เอฟ.เอ็ม.	๘๗.๕	๐๕.๐๐ น.	ทุกวัน
	รัฐสภา เอ.เอ็ม.	๑๐๗๑	๐๕.๐๐ น.	ทุกวัน
	สวพ. เอฟ.เอ็ม.	๙๑	๐๕.๓๐ น.	ทุกวัน
	พล.๑	๑๔๒๒	๐๖.๐๐ น.	ทุกวัน
			๑๗.๐๐ น.	ทุกวัน
			๒๑.๐๐ น.	ทุกวัน
	ตชด.	๕๗๖	๒๐.๓๐ น.	ทุกวัน
	ทอ.๐๑	๙๔๕	๑๘.๑๐ น.	ทุกวัน
	พล.ปตอ.	๕๙๔	๒๓.๓๐ น.	ทุกวัน
	สวท.	๘๓๗	๒๒.๑๐ น.	ทุกวัน
	ไทธรรม เอฟ.เอ็ม.	๙๕.๒๕	๑๓.๐๐ น.	ทุกวัน
กาญจนบุรี	พล.ร.๙	๑๕๓๙	๐๔.๐๐ น.	อาทิตย์
ปราจีนบุรี	มทบ.๑๒	๘๕๕	๐๖.๐๐ น.	ทุกวัน
ปราจีนบุรี	พล.ร.๒ รอ. เอฟ.เอ็ม	๘๘.๒๕	๐๖.๐๐ น.	ทุกวัน
ประจวบฯ	ค่ายธนระริชต์ เอฟ.เอ็ม	๙๖.๒๕	๑๓.๐๐ น.	ทุกวัน
กำแพงเพชร	ทภ.๓	๗๓๘	๐๕.๐๐ น.	จ. - ศ.
	ทภ. ๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๕	๐๕.๐๐ น.	จ. - ศ.
ขอนแก่น	รต.	๑๑๕๒	๒๐.๓๐ น.	ทุกวัน
เชียงใหม่	วปภ.๒	๗๓๘	๒๐.๓๐ น.	จ. - ส.
	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๑.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
เชียงราย	ทอ.๐๑๕	๑๒๒๔	๑๘.๐๐ น.	ทุกวัน
	ทภ.๓	๙๙๙	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
นครสวรรค์	ทภ.๓	๘๐๑	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
น่าน	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๙๙.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
เพชรบูรณ์	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๙๙.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.

พิษณุโลก	ทภ.๓	๑๑๑๖	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
	ทภ.๓	๑๒๔๒	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
	พล.ร. ๔	๑๓๗๗	๐๕.๐๐ น.	ทุกวัน
แพร่	ทภ.๓	๕๘๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๓.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
พะเยา	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๗.๒๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
พิจิตร	ทภ.๓	๑๔๔๙	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
ภูเก็ต	๑ ปณ.เอฟ.เอ็ม.	๘๙	๐๕.๐๐ น.	ทุกวัน
ลำปาง	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๑.๗๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
ลำพูน	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๗.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
ชลบุรี	ส.ว.ย. วัดศรีมหาธาตุ (FM)	๑๐๒.๗๕	๐๙.๐๐ น.	ทุกวัน
ระยอง	พล.ม.๒รือ.	๗๗๔	๐๕.๓๐ น.	ทุกวัน
สุราษฎร์ธานี	สวท. เอฟ.เอ็ม.	๘๙.๗๕	๐๕.๐๐ น.	จ. - ศ.
ปัตตานี	ทภ.๔	๙๓๖	๑๐.๐๐ น.	ทุกวัน
นครศรีธรรมราช	ทภ. ๔	๖๘๔,๑๐๔๔	๐๖.๐๕ น.	จ. - ส.
สุโขทัย	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๑๐๒.๒๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
	ทภ.๓	๘๒๘	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
อุตรดิตถ์	ทภ.๓	๑๒๘๗	๐๕.๐๐ น.	จ. - ศ.
	ทภ.๓ เอฟ.เอ็ม.	๙๗.๕	๐๕.๐๐ น.	จ.- ศ.
อุบลราชธานี	ทอ. ๐๘	๘๐๑	๐๕.๐๐ น.	ทุกวัน

รายการ “บ้านร่มมะ” ทางสถานีโทรทัศน์ โดย มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา

สถานี	เวลา	วัน
สทท.๑๑	๐๔.๐๐ น.	จันทร์
TNN2	๐๗.๐๐ น.	เสาร์
TNN2	๐๒.๐๐ น.	อาทิตย์
TNN2	๑๖.๐๐ น.	พุธ
รัฐสภาช่อง ๑๐, ๒๐	๐๘.๐๐ น.	อาทิตย์
Dr.TV ช่อง ๒๗๒	๐๖.๓๐ น.	จันทร์ - ศุกร์
	๑๕.๐๐ น.	เสาร์ - อาทิตย์

รายการอาจเปลี่ยนแปลงได้ โปรดสอบถาม โทร. ๐๒ ๔๖๘ ๐๒๓๙
เว็บไซต์ของมูลนิธิฯ www.dhammadhome.com มิถุนายน ๒๕๖๑

“หญาคาอันบุคคลจับไม่ดี ย่อมบาดมีอนั้นเอง จันใด
ความเป็นสมณะอันบุคคลปฏิบัติไม่ดี
ย่อมจุดเข้าไปในนรก จันนั้น”

(พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ตายนสูตร)

“ข้าพเจ้าจะสมบัติไม่ใช่น้อย ออกบวชด้วยศรัทธาอย่างนี้
ในพระสัทธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศดีแล้ว
ข้อที่ละทิ้งเงินทองเสียแล้ว กลับมายึดเงินทองนั้นอีก
ไม่สมควรแก่ข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าปรารถนา
แต่ความไม่กังวลห่วงใย
ผู้ใดละทิ้งเงินทองแล้วกลับมายึดเงินทองนั้นไว้อีก
ผู้นั้นจะโง่หัวขึ้นมาได้อย่างไร ในระหว่างบันทึกถึงหลาย
เงินและทองไม่มีเพื่อสันติ (ความสงบ) สำหรับผู้นั้น
เงินทองนั้น ก็ไม่สมควรแก่สมณะ
เงินทองนั้น ก็มีโทษภัยภัย”

(พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรีคาถา สุตกัมมมารธิตาเถรีคาถา)

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๗๔/๑ เจริญนคร ๗๘ แขวงดาวคะนอง

เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๔๖๘ ๐๒๓๔

โทรสาร ๐๒ ๘๗๗ ๙๖๙๓

<http://www.dhammadhome.com>

E-mail: info@dhammadhome.com

ISBN 978-616-8004-07-4

